

Juni 2026

Opening

Welkom bij het post-COVID journaal van juni 2026. In dit post-COVID journaal besteden we aandacht aan de maatschappelijke en economische impact van post-COVID. En verder een aantal korte berichten:

- FTO-begeleidingen
- Kenniswijzer
- VSG-advies Bewegzorg
- Promotieonderzoek
- Ziektelast post-COVID
- Expertisecentrum PAIS
- Nieuw onderzoek

Rapport OECD

De Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) heeft een rapport gepubliceerd over de economische impact van post-COVID. Het rapport betreft de 38 aangesloten landen in Europa, Noord- en Zuid Amerika en Azië-Pacific. In 2021 waren er ongeveer 75 miljoen mensen met post-COVID. Dit komt overeen met meer dan 5% van de bevolking. De zorgkosten hiervoor waren 53 miljard dollar. De indirecte kosten waren echter nog veel hoger, met name doordat veel patiënten niet of niet volledig meer konden werken. Dit leidde tot 1% krimp in de beroepsbevolking en 680 miljard dollar verlies aan Bruto Binnenlands Product. Dat maakt post-COVID niet alleen een gezondheidsprobleem, maar ook een macro-economische uitdaging. De OECD verwacht dat de prevalentie van post-COVID zal stabiliseren op maximaal 1% van de bevolking tot 2035. De ingeschatte directe zorgkosten daarvoor zijn ongeveer 11 miljard dollar per jaar en de indirecte kosten 135 miljard. Daarmee wordt de impact van post-COVID op het zorgsysteem en de arbeidsmarkt vergelijkbaar met de impact van multiple sclerose en komt het in de buurt van beroertes.

Rapport

www.oecd.org/en/publications/addressing-the-costs-and-care-for-long-covid_87a0c171-en.html

Aanbevelingen OECD

De OECD doet enkele¹aanbevelingen om de gezondheid van post-COVID-patiënten te verbeteren en daarmee ook de economische gevolgen van werkverlies te beperken. Als eerste moet de bewustwording, diagnose, behandeling en organisatie van zorg verbeteren. Er zijn richtlijnen, trainingen en zorgpaden nodig die zorgverleners ondersteunen bij de zorg voor deze patiënten. Ook is een langetermijnplanning en -visie nodig voor de aanpak van post-COVID. De OECD noemt Nederland en Duitsland als koplopers op dit gebied. Een tweede aanbeveling is dat post-COVID niet alleen als een probleem van de gezondheidszorg wordt gezien. De maatschappelijke en economische impact vraagt bredere samenwerking, ook op het gebied van bijvoorbeeld werk, onderwijs en sociale zaken. Er is een samenhangende en gecoördineerde aanpak nodig om patiënten met post-COVID herstel te bieden.

Aanbevelingen

www.oecd.org/en/publications/addressing-the-costs-and-care-for-long-covid_87a0c171-en.html

Advies Gezondheidsraad

Ook de Gezondheidsraad beschrijft de impact van post-COVID en andere post-acute infectieuze syndromen, afgekort PAIS. De Gezondheidsraad geeft als aanbeveling dat post-COVID en andere PAIS als belangrijke gezondheidsproblemen erkend moeten worden. Vanwege de heterogeniteit van het ziektebeeld is er een integrale benadering voor de diagnose en behandeling nodig. Verder acht de Gezondheidsraad het nodig dat de zorgverlening wordt ingebed in de reguliere zorg in regionale netwerken van eerste-, tweede- en derdelijnszorgverleners. Tot slot pleit de Gezondheidsraad voor een langlopend onderzoeksprogramma en goede kennisuitwisseling.

Advies Gezondheidsraad

www.gezondheidsraad.nl/adviesonderwerpen/covid/post-covid

Reactie patiëntenorganisaties

Vanuit de gezamenlijke post-COVID en PAIS patiëntenorganisaties is een reactie op het advies van de Gezondheidsraad geformuleerd. De organisaties waarderen de erkenning van deze aandoeningen als maatschappelijk relevante gezondheidsproblemen. Tegelijk benoemen ze dat alleen erkenning niet genoeg is en dat nog onvoldoende patiënten passende zorg krijgen. Ze pleiten daarom voor concrete vervolgstappen. Ze denken daarbij onder andere aan structurele financiering van biomedisch onderzoek, behoud en verbreding van de expertisecentra, stimuleren van regionale zorgnetwerken, en betere scholing van zorgverleners.

Reactie patiëntenorganisaties

www.postcovidnl.nl/nieuws/gezamenlijke-reactie-op-het-advies-van-de-gezondheidsraad

Samenvattend

De beide rapporten en reactie van de patiëntenorganisaties tonen aan dat er een bredere bewustwording op gang komt over de impact van post-COVID. Er is echter nog veel nodig om de impact voor de individuele patiënt en maatschappij te verminderen. Samenwerking en verspreiden van kennis is daarbij essentieel. Hoewel Nederland in vergelijking met andere landen door de OECD wordt geprezen om de geïntegreerde aanpak, zijn er ook zorgen voor de toekomst. De langetermijnfinanciering van veel initiatieven, waaronder de expertisecentra, onderzoek en organisaties als C-Support is onzeker, met als risico dat opgebouwde kennis juist eerder verloren gaat dan verder wordt verdiept en verspreid.

FTO-begeleidingen

Wilt u als eerstelijnszorgverlener meer aanknopingspunten om patiënten met post-COVID op de juiste manier te begeleiden en behandelen? Organiseer dan een farmacotherapieoverleg over post-COVID. Gratis begeleiding door deskundigen van het Instituut Verantwoord Medicijngebruik of C-support is mogelijk voor 30 FTO-groepen. Wilt u zelf aan de slag? Maak dan gebruik van de recent vernieuwde FTO-module. De begeleidingen en FTO-module worden aangeboden vanuit het Post-COVID Netwerk Nederland. Kijk voor meer informatie op de website van het IVM.

FTO-begeleidingen

www.medicijngebruik.nl/projecten/nieuws/5888/dertig-enthousiaste-fto-groepen-gezocht-voor-gratis-begeleid-fto-over-post-covid

Kenniswijzer

Een nieuwe kenniswijzer van C-support en Q-support geeft een overzicht van al hun beschikbare materialen over post-COVID, Q-koorts en langdurige klachten na COVID-19 vaccinatie. U kunt zoeken op aandoening, klacht,

zorgprofessional, thema en type materiaal. U vindt er onder andere video's, folders, factsheets, podcasts, rapporten en webinars.

Speciaal voor huisartsen is een aparte webpagina beschikbaar, waarop alle relevante informatie over post-COVID, Q-koorts en langdurige klachten na COVID-19 vaccinatie kort en bondig is weergegeven. Deze pagina bevat ook praktische adviezen voor in de spreekkamer en kan ook helpend zijn bij andere postinfectieuze aandoeningen.

Kenniswijzer en webpagina huisartsen

www.kenniswijzer.c-support.nu

www.c-support.nu/huisarts

VSG-advies Beweegzorg

De Vereniging voor Sportgeneeskunde heeft het advies over medisch specialistische beweegzorg bij post-COVID geactualiseerd tot een levend document. In de nieuwe versie is uitgebreid aandacht voor PEM, autonome disfunctie als POTS, MCAS en hartslagpacing en -variabiliteit. Ook is er aandacht voor problemen zoals disfunctioneel ademen en autonome disregulatie. Nieuwe wetenschappelijke inzichten en praktijkervaringen – onder andere vanuit de landelijke post-COVID expertisecentra – zullen regelmatig verwerkt worden.

VSG-advies Beweegzorg

www.sportgeneeskunde.com/nieuwsbericht/nieuwe-versie-vsg-advies-post-covid

Promotieonderzoek

Uit Nederlands promotieonderzoek naar gezondheidsuitkomsten na COVID-19 blijkt dat een aanzienlijk deel van de patiënten tot een jaar na ontslag uit het ziekenhuis last houdt van aanhoudende fysieke, mentale en cognitieve symptomen. Personen met zelfgerapporteerde post-COVID-klachten hadden een lagere kwaliteit van leven en grotere subjectieve gezondheidsbeperkingen dan personen zonder post-COVID. Tot slot toonde het onderzoek aan dat een digitale, gepersonaliseerde leefstijlinterventie kan bijdragen aan gezondere leefstijlgedragingen en het herstel na COVID-19 ondersteunt.

Promotieonderzoek

doi.org/10.26481/dis.20260410dg

Ziektelast post-COVID

In een Amerikaanse retrospectieve cohortstudie is onderzocht wat de werkelijke ziektelast van chronische klachten na COVID-19 is. Hierbij werden de patiëntendossiers van ruim 450.000 COVID-19-patiënten met AI nader onderzocht. Ongeveer 1 op de 6 patiënten bleek post-COVID-klachten te hebben ontwikkeld. Dit was meer dan twee keer zo hoog als schattingen op basis van diagnosecodes. Ongeveer 90% van de post-COVID-patiënten kreeg minstens één chronische aandoening. De post-COVID-klachten namen bovendien in de tijd toe. De onderzoekers concluderen dat een aanzienlijke chronische ziektelast na COVID-19 verborgen blijft. Verder stellen zij dat de bevindingen wijzen op een groeiende zorglast en de noodzaak tot betere monitoring en zorg.

Ziektelast post-COVID

www.jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2849452

Expertisecentrum PAIS

De provincie en gemeenten in Noord-Brabant laten een verkennend onderzoek uitvoeren naar de haalbaarheid van het opzetten van een expertisecentrum voor mensen met post-acute infectiesyndromen, zoals post-COVID en Q-koorts. Er wordt onderzocht of en hoe het centrum haalbaar, betaalbaar en duurzaam te realiseren is. Hiervoor worden gesprekken gevoerd met diverse stakeholders. Ook C-support en Q-support leveren een bijdrage. Dit najaar besluiten de provincie, gemeenten en andere betrokken partijen of het expertisecentrum daadwerkelijk van start kan gaan.

Expertisecentrum PAIS

www.brabant.nl/actueel/nieuws/onderzoek-kenniscentrum-blijvende-klachten-infectie

Nieuw onderzoek

ZonMw heeft onlangs vier onderzoeksprojecten gehonoreerd naar patiëntengroepen die nog weinig in onderzoek voorkomen. In de projecten wordt onderzoek gedaan naar post-COVID bij bed- of thuisgebonden mensen, mensen met een migratieachtergrond en mensen met een verstandelijke beperking. De projecten sluiten aan bij het Post-COVID Netwerk Nederland.

Bij Stichting Long COVID is een subsidieaanvraag mogelijk voor klinisch onderzoek naar farmacologische behandelingen van post-COVID. Aanvragen kan tot 1 juli. De start van de projecten is dan in december dit jaar.

Nieuw onderzoek

www.zonmw.nl/nl/nieuws/financiering-4-post-covid-onderzoeken-naar-wetenschappelijk-ondervertegenwoordigde-groepen

www.stichtinglongcovid.nl/projectaanvraag-behandeltrials

We hebben u weer bijgepraat over de ontwikkelingen op het gebied van post-COVID. Het volgende post-COVID journaal verschijnt in september. Hebt u opmerkingen, tips of aanvullingen naar aanleiding van het post-COVID journaal? Laat het ons weten¹. En abonneer u op ons YouTube-kanaal of de journaalupdate om geen aflevering te missen.

Informatie en abonneren

info@ivm.nl

www.medicijngebruik.nl/nieuwsbrief